

Ait Olma İhtiyacının ve Haberdar Olmanın Psikolojik Dışlanmaya Gösterilen Tepkiler Üzerindeki Etkileri

Orhan Aydın
Ufuk Üniversitesi

Deniz Şahin
Hacettepe Üniversitesi

Hayal Yavuz Güzel
Hacettepe Üniversitesi

Yasemin Abayhan
Hacettepe Üniversitesi

Alp Giray Kaya
Okan Üniversitesi

Savaş Ceylan
Hacettepe Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada, önceden haberli ya da habersiz olarak dışlanmaya maruz kalıp kalmamanın bireylerin psikolojik dışlanmaya gösterdikleri tepkiler üzerindeki etkileri incelenmiştir. Üniversite öğrencisi olan 120 katılımcı üzerinde psikolojik dışlanma değişimlemesi sanal top oyunu yoluyla gerçekleştirilmiş ve katılımcıların duygusal tepkileri, ait olma, benlik değeri, kontrol ve anlamlı var oluş ihtiyaçlarının tatmin düzeyi ile kendilerini dışlayan grup üyeleri hakkındaki izlenimleri incelenmiştir. Bulgular, hem önceden haberli hem de habersiz olarak psikolojik dışlanmaya maruz kalanların olumlu duygularında, dört temel ihtiyacın tatmin düzeyinde ve kendilerini dışlayanlar hakkındaki olumlu izlenimlerinde psikolojik dışlanmaya maruz kalmayanlara kıyasla azalma olduğunu göstermiştir. Öte yandan, ait olma düzeyi bir bireysel ayrılık değişkeni olarak ele alındığında, psikolojik dışlanmaya gösterilen tepkilerde bir farklılaşma görülmemiştir. Bu bulgular Williams'ın, (2001; 2007; 2009) modelinde öne sürmüştüğü, psikolojik dışlanmaya gösterilen anlık tepkilerin durumsal ve bireysel ayrılıklar değişkenlerinden etkilenmeyeceğine ilişkin görüşünü desteklemektedir. Bununla birlikte, önceden haberdar olanların benlik değeri kontrol grubundan daha düşük, ancak önceden haberdar olmayanlara kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Bu farklılaşma ise sosyometre kuramına göre açıklanmıştır.

Anahtar kelimeler: Psikolojik dışlanma, ait olma ihtiyacı, benlik değeri, anlamlı varoluş ihtiyacı, kontrol ihtiyacı, sanal top

Abstract

The present research examined the effects of the need to belong and being informed or uninformed on the reactions of the participants to being ostracized. One hundred and twenty university students participated in the study. Ostracism was manipulated by "Cyberball", a virtual ball-tossing game, in which participants were initially included by three other players and then were excluded subsequently during the whole session. In the informed condition they were told that one of the players might be ostracized; in the uninformed condition they were not told anything about being ostracized. In the control condition, the participants were included to the game. When the game was over, the participants reported their positive and negative feelings, need satisfaction and impressions about the other players. Results revealed that participants who were ostracized, whether informed or uninformed, reported lower satisfaction of needs, lower positive and higher negative feelings and lower positive impressions about the other players in comparison to the included ones. There were no significant differences between the informed and uninformed targets of ostracism in the satisfaction of the fundamental needs, in positive and negative affect and in the impressions about the sources of ostracism. On the other hand, high or low need to belong had no differential impact on reactions to ostracism. Hence the results of the study supported Williams' model (2001; 2007; 2009) which suggested that the immediate reactions to ostracism were not influenced by neither situational nor individual difference variables. On the other hand there was a significant difference between informed and uninformed participants in the satisfaction of the self-esteem need. This result which seemed to be incongruent with the other findings was accounted by the sociometer theory.

Key words: Ostracism, need to belong, self-esteem need, need to control, meaningful existence need, exclusion, cyber-ball

Yazışma Adresi: Prof. Dr. Orhan Aydın, Ufuk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü İncek Kampüsü - Ankara

E-posta: orhana@ufuk.edu.tr

Yazar Notu: Bu çalışma Hacettepe Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Birimi (BAB) tarafından 08A701003(2516) numaralı ve "Sosyal Psikoloji Laboratuvarının Kurulması ve Yüksek ve Düşük Ait Olma İhtiyacının Psikolojik Dışlama Karşısında Gösterilen Tepkiler Üzerindeki Etkileri" isimli alt yapı projesi kapsamında desteklenmiştir.

Diğer insanlar tarafından kabul edilme, bir gruba ait olma ve ait olduğu gruplarla arasındaki bağları koruma sosyal bir varlık olan insanoğlunun temel ihtiyaçlarından biridir (Baumeister ve Leary, 1995; Baumeister ve Tice, 1990). Sosyal kabul görmek ve bir grubun üyesi olmak çevreye uyumu kolaylaştırır ve bireyin davranışları için normatif bir temel sağlar (Goodall, 1986). Pek çok insan davranışının temelinde diğer kişilerle ilişki kurmak ve bu ilişkileri devam ettirmek yatmaktadır (Pickett, Gardner ve Knowles, 2004). Diğerleriyle bir arada olabilmeye ilişkin bu temel ihtiyaç, gruptan veya toplumdaki dışlanma, diğerleri tarafından reddedilme gibi durumlarda karşılanamamakta ve söz konusu durum bireyi bu ihtiyacın tekrar karşılanabilmesini sağlamak üzere davranışta bulunmaya güdülemektedir.

Psikolojik dışlanma (ostracism) bireyin ya da bir grubun bir başka birey ya da grup tarafından yok sayılması, görmezden gelinmesi ya da gruba dâhil edilmemesi olarak tanımlanmaktadır (Williams, 2007; Williams ve Zadro, 2005). İlgili alanyazında, psikolojik dışlanma kavramı genellikle *sosyal reddedilme* (social rejection) ve *sosyal dışlanma* (social exclusion) kavramları ile birlikte, bazen de eşanlamlı olarak kullanılmaktadır. Ancak son yıllarda, bu üç kavram arasındaki ince ayırma dikkat edilmeye başlanmıştır. *Sosyal dışlanma* bireyin her tür ortamda ve bağlamda yalnız bırakılmasını ve kendisiyle iletişim kurulmamasını ifade eden oldukça geniş bir kavramdır. Genellikle sosyal dışlanmada birey ile grup arasında süregelen bir ilişki söz konusudur, ancak belirli bir noktadan sonra kişinin gruptan çıkarılması ile dışlama gerçekleşir (Williams, Forgas, Hippiel ve Zadro, 2005). *Reddedilme* ise bireyin bir başka birey ya da grup tarafından istenmediğinin açıkça dile getirilmesi olarak tanımlanmaktadır (Blackhart, Nelson, Knowles ve Baumeister, 2009; Leary, 2005; Williams, 2007). Bu üç dışlanma türünün ortak yönü, tümünün ait olma ihtiyacı ve benlik değeri için tehdit oluşturmasıdır (Leary, 2005). Ancak diğer iki dışlanma türünden farklı olarak psikolojik dışlanma, yine temel ihtiyaçlar olarak betimlenen kontrol ve anlamlı varoluş ihtiyaçlarına yönelik ile tehdit oluşturmaktadır (Williams, 2007; Williams ve Zadro, 2005).

Dışlanma ve reddedilmenin birey üzerinde olumsuz etkilerini ele alan ve açıklamalar getirmeye çalışan pek çok kuramsal yaklaşım bulunmaktadır (örn., Baumeister, Twenge ve Nuss, 2002; Gardner, Pickett ve Knowles, 2005; Williams, 1997; 2001; Williams ve Zadro, 2005). Her ne kadar bu yaklaşımlar dışlanmanın bir çeşidi olarak psikolojik dışlanma kavramını ele alsalar da Williams'ın Psikolojik Dışlanma Modeli (1997; 2001) sadece psikolojik dışlanmanın öncülleri ve sonuçları üzerinde durması açısından diğer yaklaşımlardan farklılık göstermektedir.

Williams'a göre (1997; 2001; 2007) Psikolojik

Dışlanma Modeli temelde üç bölümden oluşmaktadır. Modelin ana bölümüne bakıldığında psikolojik dışlanmaya bağlı olarak tehdit edilen ihtiyaçların ve verilen tepkilerin üzerinde durulmaktadır. İkinci bölümde ise psikolojik dışlanmanın türleri, öncülleri ve dışlanmada rol oynayabilecek aracı değişkenler kapsamaktadır. Modele göre psikolojik dışlanmanın birey üzerindeki etkilerinin şiddeti ve yıkıcı etkileri çeşitli düzenleyici değişkenlere bağlı olarak farklılaşmaktadır. Bu değişkenler çevresel faktörler olabildiği gibi bireysel faktörler de olabilir. Örneğin, bir dış grup üyesi tarafından psikolojik dışlanmaya maruz bırakılmak bir iç grup üyesi tarafından psikolojik dışlanmaya maruz bırakılmaya kıyasla daha kolay açıklanabildiği için daha kolay baş edilebilir bir durumdur. Modelin üçüncü bölümünde ise psikolojik dışlanmaya uzun süreli maruz kalmanın etkileri üzerinde durulmaktadır.

Williams (2009) psikolojik dışlanma modelini, sonraki yıllarda, psikolojik dışlanmaya karşı gösterilen tepkilerin ortaya çıkış süreleri açısından daha sistematik bir hale getirerek *zamansal ihtiyaç tehditi modeli* olarak ifade etmeye başlamıştır. Williams (2009), modelinin özellikle ikinci evresinde ortaya çıkan tepkiler üzerinde durarak bu evreyi, maruz kalınan psikolojik dışlanmanın nedenlerinin sorgulandığı ve araştırıldığı bir dönem olarak nitelemiştir. Bu evrede, Williams'a göre, yine dört temel ihtiyaç ile kavramsal olarak ilişkili olan bireysel farklılıklar da psikolojik dışlanmaya maruz kalmanın etkileri üzerinde düzenleyici bir rol oynamaktadır.

Psikolojik dışlanma sonucu tehdit edilen ihtiyaçlardan biri, ait olma ihtiyacıdır. İnsan, diğerleriyle varolan sosyal ilişkilerini koruma ya da yeni sosyal ilişkiler kurma çabasıdır (Baumeister ve Leary, 1995). Psikolojik olarak dışlanan birey, artık kendisini gruba ait hissedemeyeceği için ait olma ihtiyacı tehdit edilecek ve bu ihtiyacını giderebilmek için güdülenecektir. Özetle, psikolojik dışlanma, hayatta kalmayı ve üremeyi sağlayan sosyal bağların kaybedildiği hissini doğurduğu için ait olma ihtiyacını tehdit etmektedir.

Psikolojik dışlanmanın sonucunda bireyin benlik değeri de zarar görebilir. Leary ve Baumeister (2000) özellikle sosyal benlik değerinin (social self-esteem) yani diğerlerinin gözünde ne kadar olumlu/olumsuz değerlendirildiğimize dair algının psikolojik dışlanmaya bağlı olarak azalacağını vurgular. Benlik değerinin psikolojik dışlanmadan etkileneceği söylenebilir; çünkü psikolojik dışlanmaya maruz kalan kişi durumun belirsizliğinden dolayı dışlanmanın sebebinin çevresel etkenlere yüklemekten ziyade bireysel süreçlere yüklüyor olabilir. Dolayısıyla psikolojik dışlanmanın bireyin benlik değerini tehdit etme olasılığı oldukça yüksektir.

İçinde yaşadığı çevrenin kontrol edilebilir olduğuna inanma, temel insan ihtiyaçlarından biridir (de Charms, 1968; Heider, 1958). Psikolojik dışlanma bu ih-

tiyaç için de bir tehdit oluşturabilir. Çünkü dışlanmaya maruz bırakılan kişi, kendini yok sayan kişi ya da grup ile iletişim kurma şansı olmadığından (neden böyle bir davranışa maruz kaldığının kendisine bildirilmemesi; kendisinin bu durumdan memnun olmadığını bildirme şansı olmaması gibi) süreç üzerinde herhangi bir kontrolü olmadığını düşünecek ve dolayısıyla kontrol algısı tehdit altına girecektir (Spoor ve Williams, 2006; Williams ve Zadro, 2005).

Dehşet Yönetimi Kuramı'na (Greenberg, Solomon ve Pyszczynski, 1997) göre, ölümlü olduğunun farkında olmasının bireyde yarattığı dehşetle başa çıkabilmenin yollarından bir tanesi bireyin varoluşuna yüklediği anlamdır. Gruptan dışlanmanın bireyin bir nevi hayati kaynaklarından uzaklaşması dolayısıyla sosyal olarak ölümünün gerçekleşmesi gibi bir etkisi söz konusudur. Bu sebeple, psikolojik dışlanma ölümün belirginliğini artırıp bireyin anlamlı varoluş ihtiyacını tehdit etmektedir. Bir başka deyişle; psikolojik dışlanma, insanın hayatta kalmasını sağlayan sosyal bağ kurma, başkaları tarafından değerli algılanma ihtiyacını karşılamasına engel olarak "sosyal bir ölüm" duygusuna yol açtığı için anlamlı varoluş ihtiyacı tehdit altına girmektedir (Case ve Williams, 2004).

Williams'ın modeli temelinde yapılan çalışmalar psikolojik dışlanma algısının fizyolojik uyarılmışlık, acı hissi, olumsuz duygu, stres, üzüntü, kaygı ve öfke gibi tepkiler ortaya çıkardığını göstermektedirler (örn., Stroud, Tanofsky-Kraff, Wifley ve Salovey, 2000; Williams ve Sommer, 1997; Williams, 2007). Mendes, Major, McCoy ve Blascovich (2008) hem kendileriyle aynı hem de kendilerinden farklı ırktan bireylerin oluşturduğu gruplar tarafından dışlanan katılımcıların, kalp-damar tepkilerinde ve öfke duygularında artış olduğunu göstermişlerdir. Benzer şekilde, Gonsalkorale ve Williams (2007) tarafından yapılan bir çalışmada, nefret edilen bir dış grup (Ku Klux Klan grubu) tarafından gerçekleştirilen psikolojik dışlanmanın bile bireyin ait olma, benlik değeri, kontrol ve anlamlı varoluş ihtiyaçlarında ve olumsuz duygularında artmaya neden olduğu gözlenmiştir. Ayrıca bazı çalışmaların sonuçlarına göre psikolojik dışlanma bireylerin sosyal ipuçlarına yönelik duyarlılıklarında bir artışa yol açmaktadır (Bernstein, Young, Brown, Sacco ve Claypool, 2008; Gardner, Pickett ve Brewer, 2000; Pickett, Gardner ve Knowles, 2004). Diğer yandan psikolojik dışlanmaya maruz kalan bireylerin dışlandıkları sosyal gruptan başka daha geniş ölçekli bir topluluğun üyesi olduklarını vurguladıkları ve "biz" kelimesini daha sık kullandıkları (Ko, 1994), sosyal olaylara yönelik daha yüksek bellek performansına sahip oldukları (Gardner, Pickett ve Brewer, 2000); ve örtük sosyal ipuçları olan gerçek gülümsemeler ile sahte gülümsemeleri ayırt etmede kontrol grubuna kıyasla daha başarılı oldukları (Bernstein, Young, Brown,

Sacco ve Claypool, 2008) görülmektedir. Araştırmalar psikolojik dışlanmaya maruz kalan bireylerin saldırganlık gibi olumsuz davranışlar (Catanese ve Tice, 2005; DeWall, Twenge, Gitter ve Baumeister, 2009; Twenge, Baumeister, Tice ve Stucke, 2001; Williams, 2007b); işbirliği gibi olumlu davranışlar (Ouwerkerk, Kerr, Galucci ve van Lange, 2005; Snoek, 1962) veya bilişsel ve duygusal algılarını kapatmak gibi nötr tepkiler (Twenge, Baumeister, DeWall, Ciarocco ve Bartles, 2007; Twenge, Catanese ve Baumeister, 2003) sergilediklerini de göstermektedir.

Williams'ın modelinin (1997; 2001), psikolojik dışlanmanın yol açtığı ilk tepkilerin hem bireysel hem de durumsal değişkenlerden etkilenmediği savı çeşitli araştırma bulgularıyla desteklenmiştir. Örneğin, Zadro, Williams ve Richardson (2004) psikolojik dışlama uygulayan kaynağın kimliğinin (bir bilgisayar programı ya da bir insan tarafından uygulanması) dışlanmanın yarattığı yıkıcı sonuçlar üzerinde herhangi bir etkisinin olup olmadığını incelemişlerdir (Deney 1). Sanal top paradigması ile gerçekleştirilen bu çalışmada katılımcıların yarısına oyunu iki bilgisayara, diğer yarısına ise iki katılımcıya karşı oynadıkları bilgisi verilmiştir. Elde edilen sonuçlar, dört temel ihtiyaç üzerinde sadece psikolojik dışlanmanın anlamlı bir etkiye sahip olduğunu, ancak kaynağın kimliği değişkeninin anlamlı bir etkisi olmadığını göstermiştir. Buna göre, psikolojik dışlanmaya maruz kalan katılımcılar, maruz kalmayan katılımcılara kıyasla benlik değeri, ait olma, algılanan kontrol ve anlamlı varoluş ihtiyaçlarının daha düşük düzeyde tatmin edildiğini bildirmişlerdir. Duygusal tepkilere bakıldığında ise, hem psikolojik dışlanmanın hem de kaynağın kimliği değişkeninin anlamlı etkisi olmadığı görülmüştür. Bu bulgular üzerine düzenlenen ikinci deneyde ise psikolojik dışlanmanın ve dışlama uygulayan kaynağın kimliği yanında psikolojik dışlanmanın nedeni de değişimlenmiştir. Katılımcıların yarısına oynadıkları oyunun deneyci tarafından kendilerine verilen belirli bir yönergeye göre oynayan iki oyuncu ile (bilgisayar ya da insan) oynayacakları, diğer yarısına ise oyunu kime top atacakları konusunda serbest davranan iki oyuncu (bilgisayar ya da insan) ile oynayacakları söylenmiştir (Deney 2). Elde edilen bulgular, psikolojik dışlanmanın nedeninin dört temel ihtiyaçtan yalnızca anlamlı varoluş üzerinde temel etkisinin anlamlı olduğunu göstermiştir. Buna göre, karşısındaki kişilerin serbest oynadığını düşünen katılımcılar yönergeye göre oynayan koşuldaki katılımcılara kıyasla daha yüksek anlamlı varoluş ihtiyacı tatmini bildirmişlerdir. Dolayısıyla, durumsal bir değişken olarak ele alınan psikolojik dışlanmanın nedeni değişkeninin en azından temel ihtiyaçlardan birini etkilediği bu çalışmada görülmüştür.

Williams'ın (1997; 2001) psikolojik dışlanma modelinde bir sav olarak öne sürülen ilk tepkilerin hiçbir

durumsal ya da bireysel değişkenden etkilenmediği görüşü birçok farklı değişkenlerle sınanmaya devam etmiştir. Ancak bu çalışmalarda elde edilen bulgular ise Williams'ın bu savını destekler nitelikte değildir. Örneğin; görev gruplarının yapısı (Wittenbraum, Shulman ve Braz, 2010); dışlayan kişilerin arkadaş ya da yakın birileri olması ile yüzeysel bir tanıdık ya da tanımadığı birileri olması (Nezlek, Wesselmann, Wheeler ve Williams, 2012); dışlanan kişilerin dışlanma esnasında yanlarında destek olarak birilerinin bulunup bulunmaması (Teng ve Cheng, 2012) ve dışlanmanın beklenir olup olmaması (Wesselmann, Butler, Williams ve Pickett, 2010) gibi durumsal değişkenlerin duygular ile temel ihtiyaçlar üzerindeki etkilerinin olumsuz olduğu gözlenmiştir.

İncelenen durumsal değişkenlerden biri de, bireyin psikolojik dışlanmaya maruz kalacağından önceden haberdar olmasıdır. Williams, Bernieri, Faulkner, Gada-Jain ve Grahe (2000), yürüttükleri bir araştırmada, haftanın her günü içlerinden birini psikolojik olarak dışlamışlar ve her biri dışlandıkları o gün neler hissettiğini ve ne yaşadığını betimleyen birer günlük tutmuştur. Günlüklerden elde edilen sonuçlara göre psikolojik dışlanmaya hedef olan bu kişiler, kendilerinin dışlanacaklarını ve bunun kişisel bir nedeni olmadığını önceden bildikleri halde bu süreci hoş olmayan, rahatsız edici ve de kontrol algısını zayıflatan bir durum olarak tanımlamışlardır.

Görüldüğü gibi bu çalışmada, psikolojik dışlanmanın gerçekleşeceğine dair önceden haberi olmayan katılımcıların yer aldığı bir habersiz dışlanma koşulu ve psikolojik dışlanmaya maruz kalmayan bir kontrol koşulu yer almamaktadır; ayrıca psikolojik dışlanmanın etkilerini değerlendirmede kullanılmak üzere yapılandırılmış bir ölçüm de alınmamıştır. Zaten araştırmacılar da, anlaşıldığı kadarıyla, dışlanacaklarını önceden bilip bilmemelerinin etkisini incelemeyi amaçlamamışlardır.

Dolayısıyla araştırmamızda, durumsal bir değişken olarak ele alınan haberdar dışlanmanın, yani bir dışlanmaya maruz kalacağını önceden bilmenin, hedefin ilk tepkileri üzerinde yaratacağı etkileri sistematik bir biçimde sınamak amaçlanmıştır.

Williams ve Zadro (2005), psikolojik dışlanmanın dört temel ihtiyacı tehdit etmesine rağmen ihtiyaçların kuvveti açısından bireysel farklılıklar bulunduğunu ve bu farklılıkların psikolojik dışlanma karşısında ikinci evrede ortaya çıkardığı davranışsal sonuçları düzenlemede önemli bir rol oynadığını vurgulamışlardır. Bi-

reysel farklılık değişkenlerinin ilk tepkiler üzerinde etkili olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur. Örneğin, yüksek ya da düşük benlik değerinin (Teng ve Cheng, 2012); yüksek ya da düşük sosyal kaygı düzeyinin (Oaten, Williams, Jones ve Zadro, 2008); 5-faktör kişilik değişkenlerinin (McDonald ve Donellan, 2012). bireylerin psikolojik dışlanmaya karşı gösterdiği tepkiler üzerinde düzenleyici etkileri olduğu görülmüştür. Bu bulgulardan hareketle ait olma ihtiyacı düzeyinin de, ilk evrede ortaya çıkan tepkileri düzenlenlemede bir bireysel farklılık değişkeni olarak rol oynayabileceği düşünülmüştür.

Yukarıda yürütülen tartışmalar ışığında planlanan bu çalışmada hedefin, psikolojik dışlanmaya haberdar ya da habersiz olarak maruz kalmasının verdiği tepkiler açısından bir farklılık yaratıp yaratmayacağı ve olası farklılıkların hedefin ait olma ihtiyacının düzeyine bağlı olarak değişip değişmeyeceğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda araştırmada habersiz dışlanma koşulunda bulunan katılımcıların haberdar ve kontrol koşulundaki katılımcılara kıyasla dışlanmanın olumsuz etkilerini daha fazla hissedecekleri ve bu etkinin ait olma ihtiyacı yüksek olan katılımcılarda daha belirgin olacağı beklentisi sınamıştır.

Yöntem

Katılımcılar

Araştırmaya Hacettepe Üniversitesi'nin, psikoloji bölümü dışındaki, değişik bölümlerinde okumakta olan ve psikolojiye giriş dersi alan 120 gönüllü öğrenci katılmıştır. Katılımcıların tamamına katılımları karşılığında belirli bir ders puanı verilmiştir. Bağımlı değişken ölçeklerini eksik bırakmış olan 11 kişi dışarıda bırakılarak geriye kalan 109 kişiden (76 kadın ve 33 erkek) elde edilen veriler ile analizler yürütülmüştür.*

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın psikolojik dışlanma ve ait olma ihtiyacı olmak üzere iki bağımsız değişkeni vardır. Psikolojik dışlanma değişkeninin haberdar dışlanma, habersiz dışlanma ve dışlanmanın olmadığı üç; ait olma ihtiyacının ise yüksek ve düşük olmak üzere iki düzeyi bulunmaktadır. Bağımlı değişken olarak da, dışlanma karşısında verilen olumlu ve olumsuz duygusal tepkiler, dört temel ihtiyacın tatmin düzeyi ve gruba dair izlenimler kullanılmıştır. Buna bağlı olarak da aşağıdaki veri toplama araçlarından yararlanılmıştır.

* Araştırmanın örneklemini oluşturan kız ve erkeklerin sayıları birbirinden oldukça farklı olması nedeniyle cinsiyet değişkeninin etkisine kovaryans analizi ile bakılmıştır. Cinsiyet değişkeninin herhangi bir anlamlı etkisinin olmadığı görülmüştür (F değerleri < 1). Ayrıca, cinsiyetin etkisi kontrol edildiğinde koşul değişkeninin etkisi hala anlamlıdır (p değerleri $< .001$). Bu nedenle cinsiyet değişkeni bundan sonraki bölümlerdeki analizlerden çıkarılmıştır.

Sanal top oyunu (Cyberball). Psikolojik dışlanmanın değişimlenmesi amacıyla Williams, Cheung ve Choi (2000) tarafından geliştirilen ve psikolojik dışlanma alanyazımında “Sanal Top Paradigması” olarak bilinen bir bilgisayar oyunu kullanılmıştır. Burada katılımcılara zihinsel görselleştirme becerisini incelemenin amaçlandığı ve bu nedenle deneyde görsel imgeler içeren bir top atma oyunu oynayacakları bilgisi verilir. Katılımcılara bu oyunu laboratuvardaki diğer kabinlerde bulunan 2 ya da 3 katılımcıyla birlikte, birbirine bir ağ ile bağlı olan bilgisayarlar aracılığıyla oynayacakları söylenir. Oyun boyunca top 30-50 defa atılmaktadır. Psikolojik dışlanmanın olduğu koşulda, katılımcılara oyunun başında bir ya da iki kez top atılmakta, ancak oyunun sonuna kadar top bir daha kendilerine gelmemektedir.

Sanal Top Ölçeği (Cyberball Scale). Psikolojik dışlanmanın kısa süreli etkilerini ölçmek amacıyla Williams ve arkadaşları (2000) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçeye uyarlanması araştırmacılar tarafından daha önce bir başka çalışma kapsamında gerçekleştirilmiştir (Yavuz, Abayhan, Kaya, Aydın ve Şahin, 2008). Ölçek psikolojik dışlanma değişimlenmesinin ardından uygulanmıştır. Bu ölçek katılımcılar için paravan öykünün gerçekçiliğini arttırmayı amaçlayan 4 dolgu madde, katılımcıların duygularını ölçen 4 madde, sanal top oyununu oynadıkları grupla ilgili izlenimlerini ölçen 6 madde, grupla tekrar çalışma isteğini ölçen 1 madde olmak üzere 7’li Likert tipi toplam 15 maddeden oluşmaktadır. Yavuz ve arkadaşları (2008) tarafından yapılan uyarlama çalışmasında gruba ilişkin izlenimi ölçen 6 maddenin iç tutarlık katsayısı .84 ve 2 maddeden oluşan olumlu duygu ile 2 maddeden oluşan olumsuz duygu boyutlarının iç tutarlık katsayılarının sırasıyla .90 ve .79 olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada ölçeğin iç tutarlık katsayıları gruba dair izlenim için .83, olumlu duygular için .91 ve olumsuz duygular için .75 olarak saptanmıştır. Grupla tekrar çalışma isteğine ilişkin tek madde ayırıcı olarak çalışmadığı için analizlere dahil edilmemiştir

Ait Olma İhtiyacı Ölçeği (Need to Belong Scale). Leary, Kelly, Cottrell ve Schreindorfer (2001) tarafından geliştirilen ve 5’li Likert tipi 10 maddeden oluşan bu ölçeğin iç tutarlık katsayısı .80 olarak rapor edilmiştir. Ölçeğin Türkçe Formunun bu çalışmada hesaplanan Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .70 olarak bulunmuştur.**

İhtiyaç Tatmini Ölçeği (Need Threat Scale). İhtiyaç Tatmini Ölçeği, Van Beest ve Williams (2006) tarafından, psikolojik dışlanma değişimlenmesinin temel

ihtiyaçlar üzerindeki etkilerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, sanal top oyununun ardından katılımcıların durumluk ait olma, benlik değeri, kontrol ve anlamlı varoluş ihtiyaçlarının ne düzeyde tatmin edildiğini belirlemek amacı taşıyan Likert tipi 7 basamaklı 20 madde içermektedir. Orijinal ölçeğin toplam iç tutarlık katsayısı. 92 olarak rapor edilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması, araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Madde toplam korelasyonu düşük olan 15. madde çıkarıldıktan sonra ölçeğin iç tutarlık katsayıları ait olma, benlik değeri, kontrol ve anlamlı varoluş ihtiyaçları alt boyutları için sırasıyla. 91, .86, .84 ve .88 olarak bulunmuştur.

Değişimleme Kontrolü Sorusu. Katılımcılar Sanal Top Ölçeği’ni doldurduktan sonra kendilerine “*Size, oyun sırasında topun size atılma yüzdesi kaçtır?*” şeklinde bir soru sorularak dışlandıklarını fark edip etmedikleri ölçülmüştür.

DeneySEL İşlem

Ders döneminin başında psikolojiye giriş dersini alan öğrencilere sınıfta, bir proje kapsamında yürütülen bir ölçek çalışması olduğu söylenerek Ait Olma İhtiyacı Ölçeği uygulanmıştır. Ayrıca söz konusu sınıflardan bir sosyal psikoloji deneyine katılmak için gönüllü olan öğrencilerin listesi alınmıştır. Daha sonra ölçeği doldurmuş olan öğrencilerden deney için gönüllü olanlar telefonla aranarak randevu sistemiyle deneye katılmışlardır.

Laboratuvara gelen katılımcılara, zihinde görselleştirme becerilerini incelemeyi amaçlayan bir araştırmaya katılacakları ve bu amaçla üç öğrenciyle “Sanal Top” adlı bir oyun (bkz. Williams, Cheung ve Choi, 2000) oynayacakları söylenmiştir. Deneyin her oturumu, aynı anda laboratuvara gelen randevulu katılımcı sayısına bağlı olarak bir ile üç arasında değişen katılımcı ile yürütülmüştür. Katılımcılara oyunu başka laboratuvarlardan internet ağıyla birbirine bağlanan üç oyuncu ile oynayacakları söylenmiştir. Dolayısıyla, katılımcı ile beraber oyunu toplam dört kişi oynamaktadır. Aslında oyunda katılımcı dışında gerçek oyuncu bulunmamakta, oyun bir bilgisayar programı aracılığıyla yönlendirilmektedir. Katılımcılardan oyun sırasında, oynadıkları ortamı ve karşısındaki oyuncuları mümkün olduğunca canlı ve gerçekçi bir biçimde zihinlerinde canlandırılmaları istenmiştir. Gönüllü katılım formunu imzalayan katılımcılar laboratuvarında yer alan ve içinde bilgisayarın bulunduğu küçük odacıklara alınmışlar ve hazır olduklarında oyun başlamıştır.

** Ait olma ölçeğinin faktör yapısı araştırmacılar tarafından yayınlanmamış bir başka çalışma kapsamında, 168 kişilik bir örneklem üzerinde incelenmiş ve toplam varyansın %45.85’ini açıklayan iki faktörlü bir örüntü elde edilmiştir. Ancak bu araştırmanın amacı doğrultusunda analizler toplam puan üzerinden yapılmıştır.

Oyun, “oyuncu”lardan birinin topu katılımcıya atmasıyla başlamaktadır. Topu alan katılımcı topu atmak istediği oyuncuyu temsil eden ikonun üstüne tıklayarak topu göndermektedir. Habersiz dışlanma koşulunda, katılımcıya oyunun başında sadece üç kez top gelmektedir; oyunun geri kalanında ise katılımcıya bir daha hiç top atılmayarak oyundan dışlanmaktadır. Haberli dışlanma koşulunda ise, oyun başlamadan katılımcılara oyuna başladıklarında sistemin otomatik olarak her katılımcıya bir oyuncu numarası atadığı ve 1 numaralı oyuncuya ilk üç toptan sonra top atılmamasının istendiği, yani eğer 1 numaralı oyuncu kendileriye onlara top gelmeyeceği ve değilse de 1 numaralı oyuncuya top atmamaları söylenmiştir. Bu yönergenin ardından başlatılan oyunda 1 numaralı oyuncu katılımcı olduğundan, oyunun başında kendisine sadece üç kez top atılmış, daha sonra hiç top atılmayarak oyundan dışlanmıştır. Dışlanmanın olmadığı koşulda (kontrol grubu) ise atılan topların yaklaşık %25’i seçkisiz olarak katılımcıya atılmıştır. Her üç koşulda da katılımcının top atma süresinin birbirlerinden farklı olması nedeniyle oyunlar 5 ile 7 dakika (yaklaşık 50 top atışı) arasında değişen zamanlarda tamamlanmıştır.

Oyunun bitiminde katılımcılara Sanal Top Ölçeği ve İhtiyaç Tatmini Ölçeği’nden oluşan ölçek seti verilerek, doldurmaları istenmiştir. Ölçekleri dolduran katılımcılar odalardan çıktıktan sonra, laboratuvarın ortak alanında kendilerine deneyin gerçek amacı ile ilgili bir açıklama yapılmış ve deneyin gerçek amacını içeren ikinci bir onam formu verilerek, kendilerinden elde edilen verilerin kullanılmasını kabul ettikleri takdirde ilgili formu imzalamaları istenmiştir. Ardından araştırmacı tarafından da imzalanmış onam formlarının birer kopyası katılımcılara verilerek kendilerine teşekkür edildikten sonra deney oturumu sona ermiştir.

Bulgular

Değişimleme Kontrolü

Psikolojik dışlanma değişkeninin başarıyla değişimlenip değişimlenmediğini ölçmek amacıyla, katılımcılardan sanal top oyunu sırasında topun kendilerine atılma yüzdesini tahmin etmeleri istenmiştir. Sonuçlara göre, katılımcıların kendilerine top atılma yüzdesine ilişkin tahminleri üzerinde, psikolojik dışlanma değişkeninin temel etkisi anlamlıdır ($F_{2,89} = 30.1, p < .001, \eta^2 = .40$). Scheffé testi kullanılarak yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçlarına göre, dışlanmanın ol-

madığı koşuldaki (kontrol koşulu) katılımcıların yüzde tahminleri (%35.5), haberli (%15.6) ve habersiz dışlanma (%10.7) koşullarındaki yüzde tahminlerinden anlamlı düzeyde daha yüksektir. Bunun yanı sıra, haberli ile habersiz dışlanma koşulları arasındaki fark anlamlı değildir. Dışlanma koşullarında bulunan katılımcıların kendilerine daha az top atıldığını fark etmeleri değişimlemenin etkili olduğunu göstermektedir.

Psikolojik Dışlanma Türü ile Ait Olma İhtiyaç Düzeyinin Etkileri

Psikolojik dışlanma türü ile ait olma ihtiyacı düzeyinin dışlanma karşısında verilen tepkiler üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla önce ait olma ihtiyacı puanları ortancadan bölünerek ihtiyaç düzeyi yüksek ve düşük olmak üzere iki grup oluşturulmuş ve daha sonra verilere her bir bağımlı değişken için ayrı ayrı 3 (Psikolojik dışlanma türü: haberli dışlanma/habersiz dışlanma/dışlanma yok) x 2 (Ait olma ihtiyacı: yüksek/düşük) deney desenine uygun çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) uygulanmıştır. Gerektiği durumlarda ortalamalar arası karşılaştırmalar Scheffé testi ile yapılmıştır. Katılımcıların psikolojik dışlanma türlerine ve ait olma ihtiyacı düzeylerine göre sanal top ve ihtiyaç tatmini alt ölçeklerinden aldıkları puanların ortalama ve standart sapmaları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Psikolojik Dışlanma ve Duygusal Tepkiler

Psikolojik dışlanma türünün ve ait olma ihtiyacı düzeyinin olumlu ve olumsuz duygular üzerindeki etkilerine ilişkin MANOVA sonuçları, ait olma ihtiyacı temel etkisinin anlamsız, psikolojik dışlanma temel etkisinin ise anlamlı olduğunu göstermiştir (Wilks’ $\lambda = .73, F_{5,103} = 4.16, p < .001, \eta^2 = .14$). Bu iki değişkenin ortak etkisi ise anlamlı değildir.

Psikolojik dışlanma türünün olumlu duygular üzerindeki etkisine ilişkin izleyen tek değişkenli varyans analizi sonuçları anlamlı bir farklılaşmaya işaret etmektedir ($F_{2,106} = 16.42, p < .001, \eta^2 = .24$). Scheffé testi ile yapılan çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre, dışlanmanın olmadığı koşuldaki (kontrol koşulu) katılımcıların olumlu duygu ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları ($Ort. = 4.81, S = 1.59$), haberli ($Ort. = 3.17, S = 1.87$) ve habersiz dışlanma ($Ort. = 2.64, S = 1.67$) koşulundaki katılımcıların ortalamalarından daha yüksektir. Haberli ve habersiz psikolojik dışlanma koşullarındaki katılımcıların olumlu duygu ortalamaları arasındaki fark anlamlı düzeyde değildir (bkz. Tablo 2).

** Araştırmanın örneklemini oluşturan kız ve erkeklerin sayıları birbirinden oldukça farklı olması nedeniyle cinsiyet değişkeninin etkisine kovaryans analizi ile bakılmıştır. Cinsiyet değişkeninin herhangi bir anlamlı etkisinin olmadığı görülmüştür (F değerleri < 1). Ayrıca, cinsiyetin etkisi kontrol edildiğinde koşul değişkeninin etkisi hala anlamlıdır (p değerleri $< .001$). Bu nedenle cinsiyet değişkeni bundan sonraki bölümlerdeki analizlerden çıkarılmıştır.

Tablo 1. Psikolojik Dışlanma ile Yüksek ve Düşük Ait Olma İhtiyacına göre Sanal Top ve Temel İhtiyaçlar Ölçek Puanlarının Ortalama ve Standart Sapmaları

	Haberli Dışlanma		Habersiz Dışlanma		Dışlanma Yok	
	Ait Olma İhtiyacı Yüksek	Ait Olma İhtiyacı Düşük	Ait Olma İhtiyacı Yüksek	Ait Olma İhtiyacı Düşük	Ait Olma İhtiyacı Yüksek	Ait Olma İhtiyacı Düşük
Sanal Top Ölçeği Duygular						
Olumlu Duygu	2.66 (1.66)	3.64 (1.96)	2.97 (1.86)	2.19 (1.30)	4.97 (1.73)	4.66 (1.48)
Olumsuz Duygu	3.13 (2.07)	2.48 (1.51)	2.89 (1.97)	3.27 (1.71)	2.30 (1.77)	1.78 (1.23)
İhtiyaç Tatmini Ölçeği						
Ait Olma	2.84 (1.54)	3.45 (1.56)	2.48 (1.57)	2.58 (1.31)	4.87 (1.44)	5.06 (1.29)
Benlik Değeri	4.29 (1.61)	5.48 (1.20)	4.14 (1.38)	4.04 (1.40)	5.60 (1.20)	5.90 (1.12)
Kontrol	2.81 (1.07)	3.40 (1.54)	2.85 (1.50)	2.88 (1.46)	4.58 (1.32)	4.82 (1.18)
Anlamlı Varoluş	2.91 (1.75)	4.08 (1.54)	2.85 (1.74)	3.09 (1.52)	5.22 (1.32)	4.97 (1.47)
Gruba Dair İzlenimler						
Grup İzlenimler	2.81 (1.23)	2.98 (1.07)	2.65 (1.62)	2.06 (1.01)	3.84 (1.32)	3.85 (1.26)

Tablo 2. Psikolojik Dışlanma Koşuluna göre Sanal Top Ölçeği ve İhtiyaç Tatmini Ölçeği Alt Ölçeklerinin Ortalama ve Standart Sapmaları

	Haberli Dışlanma	Habersiz Dışlanma	Dışlanma Yok
Sanal Top Ölçeği Duygular			
Olumlu Duygu	3.17 (1.87)	2.62 (1.67)	4.81 (1.59)
Olumsuz Duygu	2.79 (1.81)	3.05 (1.85)	2.03 (1.51)
İhtiyaç Tatmini Ölçeği			
Ait Olma	3.16 (1.56)	2.53 (1.45)	4.97 (1.35)
Benlik Değeri	4.91 (1.51)	4.10 (1.37)	5.76 (1.15)
Kontrol	3.12 (1.35)	2.86 (1.46)	4.71 (1.23)
Anlamlı Varoluş	3.52 (1.72)	2.95 (1.63)	5.09 (1.39)
Gruba Dair İzlenimler			
Grup İzlenimler	2.90 (1.14)	2.40 (1.41)	3.85 (1.27)

Psikolojik dışlanma türünün olumsuz duygular üzerindeki etkisine ilişkin izleyen tek değişkenli varyans analizi sonuçları da anlamlı bir farklılaşma olduğunu göstermektedir ($F_{2,106} = 3.41, p < .05, \eta^2 = .06$). Scheffé testi ile yapılan çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre, dışlanmanın olmadığı koşuldaki katılımcıların olumsuz duygu ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları ($Ort. = 2.03, S = 1.51$) ile habersiz dışlanma koşulundaki katılımcıların ortalamaları ($Ort. = 3.04, S = 1.85$) arasındaki fark marjinal olarak anlamlıdır ($p = .055$). Haberli dışlanma ($Ort. = 2.79, S = 1.81$) koşulundaki katılımcıların olumsuz duygu ortalamaları diğer koşullardaki katılımcılardan farklılaşmamaktadır (bkz. Tablo 2).

Psikolojik Dışlanma ve Dört Temel İhtiyaç

Psikolojik dışlanma türünün ve ait olma ihtiyacı düzeyinin ihtiyaç tatmini puanları üzerindeki etkilerine ilişkin MANOVA sonuçları, ait olma ihtiyacı temel etkisinin anlamsız, psikolojik dışlanma temel etkisinin ise anlamlı olduğunu göstermiştir (Wilks' $\lambda = .61, F_{5,103} = 6.92, p < .001, \eta^2 = .22$). Bu iki değişkenin ortak etkisi ise anlamlı değildir.

İzleyen her bir alt ölçek için psikolojik dışlanma türünün etkisinin incelendiği tek değişkenli varyans analizi sonuçları, psikolojik dışlanma türünün ait olma alt ölçeğinden elde edilen puanlar üzerindeki etkisinin anlamlı düzeyde olduğunu göstermiştir ($F_{2,106} = 26.97,$

$p < .001$, $\eta^2 = .34$). Scheffé testi ile yapılan çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre, dışlanmanın olmadığı koşuldaki katılımcıların ait olma alt ölçeği ortalamaları ($Ort. = 4.97$, $S = 1.35$), haberli ($Ort. = 3.16$, $S = 1.56$) ve habersiz psikolojik dışlanma koşulundaki ($Ort. = 2.53$, $S = 1.45$) katılımcıların ortalamalarından daha yüksektir. Öte yandan, haberli ile habersiz dışlanma koşullarındaki katılımcıların ait olma ortalamaları arasındaki fark ise anlamlı bulunmamıştır.

Psikolojik dışlanma türünün benlik değeri alt ölçeğinden alınan ortalamalar üzerindeki etkisi de anlamlı düzeydedir ($F_{2,106} = 12.88$, $p < .001$, $\eta^2 = .19$). Scheffé testi ile yapılan çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre, dışlanmanın olmadığı koşuldaki katılımcıların benlik değeri alt ölçeği ortalamaları ($Ort. = 5.76$, $S = 1.15$), haberli ($Ort. = 4.91$, $S = 1.51$) ve habersiz dışlanma koşulundaki ($Ort. = 4.10$, $S = 1.37$) katılımcıların ortalamalarından daha yüksektir. Diğer alt ölçeklere ilişkin tek değişkenli varyans analizi sonuçlarından farklı olarak benlik değeri ortalamaları, haberli dışlanma ile habersiz dışlanma koşulları arasında da anlamlı bir farklılaşma göstermiştir. Buna göre haberli koşuldaki katılımcıların bu alt ölçeğe ilişkin ortalamaları habersiz koşuldaki katılımcıların ortalamasından daha yüksek bulunmuştur.

Psikolojik dışlanma türünün kontrol alt ölçeği ortalamaları üzerindeki etkisine ilişkin tek değişkenli varyans analizi sonuçları anlamlı bir farklılaşma olduğuna işaret etmektedir ($F_{2,106} = 20.15$, $p < .001$, $\eta^2 = .27$). Scheffé testi ile yapılan çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre, dışlanmanın olmadığı koşulda bulunan katılımcıların kontrol alt ölçeği ortalamaları ($Ort. = 4.71$, $S = 1.23$), haberli ($Ort. = 3.12$, $S = 1.35$) ve habersiz dışlanma koşulundaki ($Ort. = 2.86$, $S = 1.46$) katılımcıların ortalamalarından daha yüksektir. Haberli ile habersiz psikolojik dışlanma koşullarındaki katılımcıların kontrol alt ölçeği ortalamaları arasındaki fark anlamlı değildir.

Son olarak, psikolojik dışlanma türünün anlamlı varoluş alt ölçeği ortalamaları üzerindeki etkisine ilişkin izleyen tek değişkenli varyans analizi sonuçları da anlamlı bir farklılaşma göstermiştir ($F_{2,106} = 17.25$, $p < .001$, $\eta^2 = .25$). Scheffé testi sonuçlarına göre, dışlanmanın olmadığı koşuldaki katılımcıların anlamlı varoluş alt ölçeği ortalamaları ($Ort. = 5.09$, $S = 1.39$), haberli ($Ort. = 3.52$, $S = 1.72$) ve habersiz dışlanma koşulundaki ($Ort. = 2.95$, $S = 1.63$) katılımcıların ortalamalarından daha yüksektir. Kontrol ve ait olma alt ölçeklerinde olduğu gibi haberli dışlanma ve habersiz dışlanma koşullarındaki katılımcıların anlamlı varoluş ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Psikolojik Dışlanma ve Gruba Dair İzlenimler

Gruba dair izlenimlere ilişkin ölçümler üzerinde psikolojik dışlanma türünün ve ait olma ihtiyacı düzeyinin etkisine ilişkin çok değişkenli varyans analizi sonuç-

ları, ait olma ihtiyacı düzeyinin temel etkisinin anlamsız, dışlanma türünün temel etkisinin ise anlamlı olduğunu göstermiştir (Wilks' $\lambda = .81$, $F_{5,103} = 5.74$, $p < .001$, $\eta^2 = .10$). Bu iki değişkenin ortak etkisi ise anlamlı bulunmamıştır.

Psikolojik dışlanmanın gruba dair olumlu izlenimler alt ölçeği ortalamaları üzerindeki etkisine ilişkin tek değişkenli varyans analizi sonuçları anlamlı bir farklılık olduğuna işaret etmektedir ($F_{2,106} = 12.13$, $p < .001$, $\eta^2 = .19$). Scheffé sonuçlarına göre, dışlanmanın olmadığı koşuldaki katılımcıların gruba dair izlenimler alt ölçeği ortalamaları ($Ort. = 3.85$, $S = 1.27$), haberli ($Ort. = 2.90$, $S = 1.14$) ve habersiz dışlanma koşulundaki ($Ort. = 2.40$, $S = 1.41$) katılımcıların ortalamalarından daha yüksektir. Haberli dışlanma ile habersiz dışlanma koşullarındaki katılımcıların ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır.

Tartışma

Bu çalışmada, bireylerin, psikolojik dışlanmaya maruz kalabileceklerinden önceden haberdar olup olmamaları ile ait olma ihtiyacı düzeyinin dışlanma karşısında verdikleri tepkiler açısından bir farklılık yaratıp yaratmayacağıın incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla psikolojik dışlanmaya maruz kalabileceğini önceden bilen ve bilmeyen ait olma ihtiyacı düzeyi yüksek ve düşük katılımcıların psikolojik dışlanma karşısında verdikleri olumlu ve olumsuz duygusal tepkileri, dört temel ihtiyaçlarının tatmin düzeyi ve gruba dair izlenimleri karşılaştırılmıştır.

Bulgular, dışlanacakları konusunda önceden haberi olan ile olmayan katılımcıların tepkileri arasında genellikle herhangi bir farklılaşma göstermemiştir. Daha ayrıntılı olarak ifade edilecek olursa, haberli ile habersiz psikolojik dışlanma koşullarında bulunan katılımcılar, olumlu duygu, olumsuz duygu, ait olma, kontrol, anlamlı varoluş ve gruba dair izlenim açısından kendi aralarında farklılık göstermemişlerdir. Buna istisna oluşturan tek bulgu dışlanmadan önceden haberdar olan katılımcıların haberdar olmayan katılımcılara kıyasla benlik değerine yönelik daha az tehdit algılamalarıdır. Dolayısıyla genel olarak bakıldığında bu araştırmadan elde edilen bulgular, haberli ya da habersiz dışlanmanın verilen tepkiler açısından bir fark yaratmadığını göstermektedir. Psikolojik dışlanmanın yol açtığı tepkilerin dışlanmanın bilerek ya da bilmeyerek yapılması; dışlayan kişinin iç ya da dış grup üyesi olması gibi durumsal değişkenlerden etkilenmeyeceği görüşü değişik araştırmacılar tarafından dile getirilmiş (Williams, 2001; 2007) ve bu görüş birçok araştırma bulgusu ile desteklenmiştir (Gonsalkorale ve Williams, 2007; Maner ve ark., 2007; Mendes ve ark., 2008; Stroud ve ark., 2000; Williams ve ark., 2000). Bu araştırmadan elde edilen bulgular da, benzer biçimde,

durumsal bir değişken olarak önceden haberdar olup olmamanın dışlanmanın yol açtığı yıkıcı etkiler açısından bir farklılık yaratmadığına işaret ederek Williams'ın modelinde öne sürdüğü görüşü desteklemektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi diğer tepkilerin aksine, dışlanacaklarından haberdar olan ve olmayan katılımcıların benlik değeri tehdidi açısından farklılık gösterdiği görülmüştür. Dışlanabileceklerinden önceden haberdar olan katılımcılar olmayanlara kıyasla benlik değerine yönelik daha az tehdit algılamışlardır. Diğer bulgularımız ile tutarlı olmayan bu bulguyu Leary ve arkadaşları'nın Sosyometre Kuramı (1995; 2000) çerçevesinde açıklamak mümkündür. Bu kurama göre, benlik değeri diğer insanlar tarafından görülen kabulün derecesini gösteren bir tür ölçüm işlevi görmektedir. Benlik değerinin düşmesi bireye diğerlerinden yeterince kabul görmediği sinyalini vermekte ve bireyi kendini tekrar kabul ettirme için çaba sarf etmeye yöneltmektedir. Katılımcıların dışlanacaklarından önceden haberdar olmaları bir anlamda benlik değerinin bu sinyalleme işlevini "by-pass" etmektedir. Diğer bir deyişle, benlik değerinin sosyometre işlevini, haberli dışlama yerine getirmektedir. Bu nedenle de bireyi uyarmak için benlik değerinin yeterince düşmesine gerek kalmamaktadır.

Haberli ya da habersiz dışlanmanın ortaya çıkan tepkiler açısından bir fark yaratmadığını gösteren bir diğer bulgu, iki dışlama koşulunda bulunan katılımcıların verdikleri tepkiler açısından bir ölçüm dışında kontrol koşulunda bulunan katılımcılardan aynı yönde anlamlı farklılıklar göstermeleridir. Her iki dışlama koşulunda bulunan katılımcılar da kontrol koşulunda bulunan katılımcılara kıyasla daha az olumlu duygu yaşadıklarını; ait olma, benlik değeri, kontrol ve anlamlı varoluş ihtiyaçlarının daha az tatmin edildiğini rapor etmiş, birlikte sanal top oyunu oynadıkları grubu daha az olumlu olarak değerlendirmişlerdir. Dışlanma koşulunda bulunan katılımcıların dışlanmanın olmadığı koşulda yer alan katılımcılara göre daha olumsuz tepkiler sergilediklerini gösteren bulgularımız aynı zamanda alanyazında rapor edilen araştırma bulgularıyla da tutarlıdır (örn., Bernstein ve ark., 2008; Leary, Koch ve Hechenbleiker, 2001; Twenge ve ark., 2003; Williams ve ark., 2000; Zadro ve ark., 2004).

Haberli ve habersiz dışlanma koşulunda bulunan katılımcıların dışlanmanın olmadığı koşulda bulunan katılımcılardan aynı yönde farklılık göstermelerine istisna oluşturan tek bulgu olumsuz duygular açısından önceden haberdar olan katılımcılar ile kontrol grubunda yer alan katılımcıların birbirlerinden farklılaşmamasıdır. Bu bulgunun iki şekilde açıklanması mümkündür. Dışlama karşısında yaşanan olumsuz duyguları evrimsel yaklaşımla açıklayan araştırmacılar bu tür duyguların bir dışlanma olasılığına karşı bir uyarı görevini yaptığını öne sürmektedirler (Eisenberger ve Liebermann, 2005; MacDonald

ve Leary, 2005). Bu açıdan bakıldığında, haberli dışlanma koşulunda olumsuz duygunun işlevini araştırmacının verdiği bilginin yerine getirdiği, dolayısıyla bu grupta yer alan katılımcıların daha az olumsuz duygu yaşadıkları söylenebilir.

İkinci açıklama araştırmanın yöntemi çerçevesinde yapılabilir. Önceden haberdar olan gruba araştırmacının verdiği reddedilecekleri yolundaki bilginin bir talep özelliği oluşturması bu nedenle de bu grupta yer alan katılımcıların sosyal istenirlik doğrultusunda gerçekte hissettiklerinden daha az olumsuz duygu rapor ettikleri düşünülebilir.

Öte yandan, ait olma ihtiyaç düzeyinin psikolojik dışlama karşısında verilen tepkiler üzerinde ne temel etkisi ne de ortak etkisi anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu temel ihtiyaçlara ilişkin bulgularımızla birlikte değerlendirildiğinde, psikolojik dışlanmanın ait olma ihtiyacını tehdit ettiği ancak ait olma ihtiyacı düzeyinin verilen tepkileri düzenleyici bir rolünün olmadığı anlamına gelmektedir. Bir bireysel ayrılık değişkeni olarak ait olma ihtiyacının düzenleyici bir rolü olup olmayacağı sorusu, Williams'ın psikolojik dışlanma modeli (1997; 2001) üzerine temellendirilmiştir. Bu modelde ait olma ihtiyacı düzeyinin dışlanma karşısında verilen tepkileri düzenleyici bir rolünün olması bekleneceğini ancak bu konuda görgül araştırma olmadığı belirtilmiştir (Williams ve Zadro, 2005). Ait olma ihtiyacı düzeyinin düzenleyici bir rol oynayıp oynamadığını sınamak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada da alanyazındaki genel eğilime paralel olarak söz konusu ihtiyacın dışlanma karşısında verilen tepkileri düzenlemede bir rolünün bulunmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak, bu araştırmanın durumsal ve bireysel değişkenlerden bağımsız olarak dışlanmanın yıkıcı etkiler ortaya çıkardığını göstermesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Değişik durumsal ve bireysel değişkenlerin dışlanma karşısında verilen anlık tepkileri düzenleyici rol oynamadığı değişik araştırmalarda ortaya konmasına karşın durumsal bir değişken olarak dışlanmadan önceden haberdar olup olmamanın etkisini inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan bakıldığında elde edilen bulguların bilgi birikimine katkı sağladığı söylenebilir. Diğer yandan, izleyebildiğimiz kadarıyla bu araştırma psikolojik dışlanma konusunda Türkiye'de yapılmış ilk deneysel araştırmadır; dolayısıyla bu araştırmanın ileride yapılacak çalışmalara öncü olabileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın da diğer araştırmalar gibi bazı kısıtlılıkları vardır. Bunlardan en önemlisi, tek kontrol grubu kullanılmasıdır. İdeal olarak araştırmada dışlanma olasılıkları olduğu belirtilen ancak sanal top oyunu sırasında dışlanmayan bir kontrol grubunun bulunması elde edilen bulguların güçlenmesi açısından yararlı olacaktır. Dışlanmanın sanal ortamda gerçekleştiği bu araş-

tırmadan elde edilen bulguların, dışlanmanın yüz yüze ilişkide olan bireylerin oluşturduğu gruplarla yürütülen araştırmalarla da sağdanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi Williams'ın (1997; 2001) psikolojik dışlanma modelinde psikolojik dışlanmanın evrensel bir olgu olduğu belirtilmiştir. Bu görüş destek sağlayan araştırmaların çok büyük bir bölümü bireyi kültürü temsil eden ülkelerde yürütülmüştür. Dolayısıyla, farklı bir ülkede benzer sonuçların elde edilmesinin söz konusu görüşün doğrulanması açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Baumeister, R. F. ve Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, *117*, 497-529.
- Baumeister, R. F. ve Tice, D. (1990). Anxiety and social exclusion. *Journal of Social and Clinical Psychology*, *9*, 165-195.
- Baumeister, R. F., Twenge, J. M. ve Nuss, C. K. (2002). Effects of social exclusion on cognitive processes: Anticipated aloneness reduces intelligent thought. *Journal of Personality and Social Psychology*, *83*(4), 817-827.
- Bernstein, M. J., Young, S. G., Brown, C. M., Sacco, D. F. ve Claypool, M. (2008). Adaptive responses to social exclusion: Social exclusion improves detection of real and fake smiles. *Psychological Science*, *19*(10), 981-983.
- Blackhart, G. C., Nelson, B. C., Knowles, M. L. ve Baumeister, R. F. (2009). Rejection elicits emotional reactions but neither causes immediate distress nor lowers self-esteem: A meta-analytic review of 192 studies on social exclusion. *Personality and Social Psychology Review*, *13*, 269-309.
- Case, T. L. ve Williams, K. D. (2004). Ostracism: A metaphor for death. J. Greenberg, S. L. Coole ve T. Pyszczynski, (Ed.), *Handbook of experimental social psychology* içinde (336-351). New York: Guilford Press.
- Catanese, K. R. ve Tice, D. M. (2005). The effect of rejection on antisocial behaviors: Social exclusion produces aggressive behaviors. K. D. Williams, J. P. Forgas ve W. von Hippel, (Ed.), *The social outcast: Ostracism, social exclusion, rejection, and bullying* içinde (297-306). New York: Psychology Press
- deCharms, R. (1968). *Personal causation*. New York: Academic Press.
- DeWall, C. N., Twenge, J. M., Gitter, S. A. ve Baumeister, R. F. (2009). It's thought that counts: The role of hostile cognition in shaping aggressive responses to social exclusion. *Journal of Personality and Social Psychology*, *96*, 45-59.
- Eisenberger, N. I. ve Lieberman, M. D. (2005). Why it hurts to be left out: The neurocognitive overlap between physical and social pain. K. D. Williams, J. P. Forgas ve W. V. Hippel, (Ed.), *The social outcast: Ostracism, social exclusion, rejection, and bullying* içinde (227-242). New York: Psychology Press.
- Gardner, W. L., Pickett, C. L. ve Brewer, M. B. (2000). Social exclusion and selective memory: How the need to belong influences memory for social events. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *26*, 486-496.
- Gardner, W. L., Pickett, C. L. ve Knowles, M. (2005). Social snacking and shielding: Using social symbols, selves, and surrogates in the service of belonging needs. K. D. Williams, J. P. Forgas ve W. V. Hippel, (Ed.), *The social outcast: Ostracism, social exclusion, rejection, and bullying* içinde (227-242). New York: Psychology Press.
- Gençöz, T. (2000). Pozitif ve negatif duygu ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, *15*, 19-26.
- Gonsalkorale, K. ve Williams, K. D. (2007). The KKK won't let me play: Ostracism even by a despised outgroup hurts. *European Journal of Social Psychology*, *37*, 1176-1186.
- Goodall, J. (1986). Social rejection, exclusion, and shunning among the Gombe chimpanzees. *Ethology and Sociobiology*, *7*, 227-236.
- Heider, F. (1958). *The psychology of interpersonal relations*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Ko, T. (1994). Social ostracism and social identity. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi*, University of Toledo.
- Leary, M. R. (2005). Varieties of interpersonal rejection. K. D. Williams, J. P. Forgas ve W. Von Hippel, (Ed.), *The social outcast: Ostracism, social exclusion, rejection, and bullying* içinde (35-51). New York: Psychology Press.
- Leary, M. R. ve Baumeister, R. F. (2000). The nature and function of self-esteem: Sociometer theory. *Advances in Experimental Social Psychology*, *33*, 1-62.
- Leary, M. R., Kelly, K. M., Cottrell, C. A. ve Schreindorfer, L. S. (2001). Individual differences in the need to belong. *Yayınlanmamış çalışma*, Wake Forest University, Winston-Salem, NC.
- Leary, M. R., Koch, E. J. ve Hechenbleiker, N. R. (2001). Emotional responses to interpersonal rejection. M. R. Leary, (Ed.), *Interpersonal rejection* içinde (145-166). New York: Oxford University Press.
- Leary, M. R., Tambor, E. S., Terdal, S. K. ve Downs, D. L. (1995). Self-esteem as an interpersonal monitor: The sociometer hypothesis. *Journal of Personality and Social Psychology*, *68*, 518-530.
- MacDonald, G. ve Leary, M. (2005). Why does social exclusion hurt? The relationship between social and physical pain. *Psychological Bulletin*, *131*, 202-233.
- Maner, J. K., DeWall, N., Baumeister, R. F. ve Schaller, M. (2007). Does social exclusion motivate interpersonal reconnection? Resolving the "porcupine problem". *Interpersonal Relations and Group Processes*, *92*(1), 42-55.
- Maslow, A. (1954). *Motivation and personality*. New York: Harper.
- McDonald, M. M. ve Donellan, M. B. (2012) Is ostracism strong situation? The influence of personality in reactions to rejection. *Journal of Research in Personality*, *46*, 614-618.
- Mendes, W. B., Major, B., McCoy, S. ve Blascovich, J. (2008). How attributional ambiguity shapes physiological and emotional responses to social rejection and acceptance. *Journal of Personality and Social Psychology*, *94*, 278-291.
- Nezlek, J. B., Wessellmann, E. D., Wheeler, L. ve Williams, K. (2012). Ostracism in everyday life. *Group Dynamics: Theory, Research and Practice*, *16*(2), 91-104.
- Oaten, M., Williams, K., Jones, A. ve Zadro, L. (2008). The effects of ostracism on self-regulation in the socially anxious. *Journal of Social and Clinical Psychology*, *27*(5), 471-504.
- Ouwerkerk, J. W., Kerr, N. L., Gallucci, M. ve Van Lange, P. A. (2005). Avoiding the social death penalty: Ostracism and cooperation in social dilemmas. K. D. Williams, J. P. Forgas ve W. Von Hippel, (Ed.), *The social outcast: Ostracism, social exclusion, rejection, and bullying* içinde (321-332). New York: Psychology Press.
- Pickett, C. L., Gardner, W. L. ve Knowles, M. (2004). Getting a cue: The need to belong and enhanced sensitivity to social cues. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *30*(9),

1095-1107.

Seligman, M. E. P. (1975). *Helplessness: On depression, development, and death*. San Francisco: Freeman.

Smart Richman, L. ve Leary, M. R. (2009). Reactions to discrimination, stigmatization, ostracism, and other forms of interpersonal rejection: A multimotive model. *Psychological Review*, 116(2), 365-383.

Smith, A. ve Williams, K. D. (2004). R U there? Ostracism by cell phone text messages. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, 8, 291-301.

Snoek, J. D. (1962). Some effects of rejection upon attraction to a group. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 64, 175-182.

Spor, J. ve Williams, K. D. (2006). The evolution of an ostracism detection system. J. P. Forgas, M. Haselton ve W. V. Hoppel, (Ed.), *The evolution of the social mind: Evolutionary psychology and social cognition* içinde (279-292). New York: Psychology Press.

Stroud L. R., Tanofsky-Kraff, M., Wilfley, D. E., Salovey, P. (2000). The Yale Interpersonal Stressor (YIPS): Affective, physiological, and behavioral responses to a novel interpersonal rejection paradigm. *Annual Behavioral Medicine*, 22, 204-213.

Teng, F. ve Chen, Z. (2012). Does social support reduce distress caused by ostracism? It depends on the level of one's self-esteem. *Journal of Experimental Social Psychology*, 48, 1192-1195.

Twenge, J. M., Baumeister, R. F., DeWall, C. N., Ciarocco, N. J. ve Bartles, J. M. (2007). Social exclusion decreases prosocial behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92, 56-66.

Twenge, J. M., Baumeister, R. F., Tice, D. M. ve Stucke, T. S. (2001). If you can't join them, beat them: Effects of social exclusion on aggressive behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81, 1058-1069.

Twenge, J. M., Catanese, K. R. ve Baumeister, R. F. (2003). Social exclusion and the deconstructed state: Time perception meaninglessness, lethargy, lack of emotion, and self-awareness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85, 409-423.

Van Beest, I. ve Williams, K. D. (2006). When inclusion costs and ostracism pays, ostracism still hurts. *Journal of Personality and Social Psychology*, 91, 918-928.

Wesselmann, E. D., Butler, F. A., Williams, K. D. ve Pickett, C. L. (2010). Adding injury to insult: Unexpected rejection leads to more aggressive responses. *Aggressive Behavior*, 36, 232-237.

Williams, K. D. (1997). Social ostracism. R. M. Kowalski, (Ed.), *Aversive interpersonal behaviors* içinde (133-170).

New York: Plenum.

Williams, K. D. (2001). *Ostracism: The power of silence*. New York: The Guilford Press.

Williams, K. D. (2007). Ostracism. *Annual Review of Psychology*, 58, 425-452.

Williams, K. D. (2009). Ostracism. A temporal need-threat model. M. Zanna, (Ed.), *Advances in experimental social psychology (Cilt: 41)* içinde (275-314). New York: Academic Press.

Williams, K. D., Bernieri, F., Faulkner, S., Grahe, J. ve Gata-Jain, N. (2000). The Scarlet Letter study: Five days of social ostracism. *Journal of Personal and Interpersonal Loss*, 5, 19-63.

Williams, K. D., Cheung, C. K. T. ve Choi, W. (2000). Cyberostracism: Effects of being ignored over the Internet. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79, 748-762.

Williams, K. D., Forgas, J. P., Hoppel, W. V. ve Zadro, L. (2005). The social outcast: An overview. K. D. Williams, J. P. Forgas ve W. V. Hoppel, (Ed.), *The social outcast: Ostracism, social exclusion, rejection, and bullying* içinde (1-34). New York: Psychology Press.

Williams, K. D., Govan, C. L., Croker, V., Tynan, D., Cruickshank, M. ve Lam, A. (2002). Investigations into differences between social and cyber ostracism. *Group Dynamics: Theory, Research and Practice*, 6, 65-77.

Williams, K. D. ve Sommer, K. L. (1997). Social ostracism by coworkers: Does rejection lead to loafing or compensation? *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23, 693-706.

Williams, K. D. ve Zadro, L. (2005). Ostracism: The indiscriminate early detection system. K. D. Williams, J. P. Forgas ve W. V. Hoppel, (Ed.), *The social outcast: Ostracism, social exclusion, rejection, and bullying* içinde (19-33). New York: Psychology Press.

Wittenbaum, G. M., Shulman, H. C. ve Braz, M. (2010). Social ostracism in the task groups: The effects of group composition. *Small Group Research*, 41(3), 330-353.

Yavuz, H., Abayhan, Y., Kaya, A., Aydın, O. ve Şahin, D. (2008). Psikolojik dışlanma çalışmalarında yeni bir paradigma önerisi. 15. *Ulusal Psikoloji Kongresi*, 2-5 Eylül, İstanbul.

Zadro, L., Boland, C. ve Richardson, R. (2006). How long does it last? The persistence of the effects of ostracism in the socially anxious. *Journal of Experimental Social Psychology*, 42, 692-697.

Zadro, L., Williams, K. D. ve Richardson, R. (2004). How low can you go? Ostracism by a computer is sufficient to lower self-reported levels of belonging, control, self-esteem, and meaningful existence. *Journal of Experimental Social Psychology*, 40, 560-567.

Summary

The Effects of the Need to Belong and Being Informed on Reactions to Ostracism

Orhan Aydın
Ufuk University

Deniz Şahin
Hacettepe University

Hayal Yavuz Güzel
Hacettepe University

Yasemin Abayhan
Hacettepe University

Alp Giray Kaya
Okan University

Savaş Ceylan
Hacettepe University

To belong to a group, to receive acceptance and approval by its members and to maintain the relations with them is one of the basic needs of human beings (Baumeister & Leary, 1995; Baumeister & Tice, 1990). Social acceptance and group membership facilitate adjustment to environment and provide a normative basis for behaviors of the individuals (Goodall, 1986). To relate to other people and to maintain those social connections underly most human behavior (Pickett, Gardner, & Knowles, 2004). The need to belong to other people is not satisfied when the individual is excluded from the group or ostracized by others; hence these situations motivate the individuals to fulfill their basic needs.

Ostracism is defined as the ignorance or exclusion of an individual by another individual or a group (Williams, 2007; Williams & Zadro, 2005). It is a painful experience which leads to physiological, affective, cognitive and behavioral responses as well as threatens the four fundamental psychological needs such as belonging, self-esteem, control and meaningful existence.

Williams (1997; 2001; 2007), in his model, posits that reactions to ostracism occur in three stages. The first stage consists of the target's immediate reactions such as experienced pain, negative affect and thwarting of the fundamental needs. Since these reactions are elicited immediately, contextual and individual difference variables have no impact on them. In the second stage of the ostracism model, Williams emphasizes the target's short-term responses which vary in relation to the various moderational variables such as individual differences or contextual factors. Recently Williams (2009) refers his model of ostracism as temporal need-threat model in which he describes the second stage as a period where the target thinks about the causes and the meaning of the ostracism experience. During this reflection stage, considered also as a coping stage leading to attempts

of replenishing the basic needs, both the individual differences and the contextual variables may play important role on the responses to ostracism. The third stage implies the long-term responses to ostracism where the target experiences helplessness and unworthiness by the depletion of his/her resources.

Ostracism, leads to the loss of one's sense of connectedness which provides the survival and reproduction of the human beings. Hence ostracism, by thwarting the need to belong, motivates the individual to maintain his/her relations with other people or to develop new social connections (Baumeister & Leary, 1995).

Ostracism also thwarts one's self-esteem. Leary and Baumeister (2000) emphasize that social self-esteem that is the relational value of a person decreases when he/she is excluded. When a person is ostracized, because of the uncertainty of the situation, he/she attributes his/her exclusion to internal causes rather than the external ones. Hence being ostracized may lead to the threat of self-esteem.

One of the basic needs is to control the environment that one lives in (deCharms, 1968; Heider, 1958). Since people who are ostracized can not explain why they have been ignored because of lack of communication with the source, their need to control is threatened.

Being ostracized also thwarts a person's meaningful existence, since it leads to see oneself as worthless. Hence, a growing body of research provides evidence supporting Williams' model that ostracism leads to dissatisfaction of the four fundamental needs (Williams, 2007; 2009).

Williams asserts (2001; 2007; 2009) that the immediate reactions to ostracism are not influenced by the personal, contextual and situational variables (Zadro, Williams, & Richardson, 2004). Even though many variables have been tested, to the best of our knowledge,

being informed in advance that one may be ostracized has not been studied systematically. Only, in a diary-like study, it was revealed that even though the targets were informed that they were going to be ostracized and had known that there was no specific personal reason for their exclusion, they felt that it was an unpleasant, irritating and a very negative experience which also threatened their perceived control (Williams et al., 2000).

In the above study, there was no control group which was ostracized without being informed in advance and also no control group which was not ostracized. The effects of being ostracized/not ostracized were not evaluated with a structured, objective, reliable and valid instrument. Hence, a study where the influences of the informed ostracism on the target examined systematically could clarify the negative effects of ostracism.

As mentioned in the above model, being the target of ostracism threatens especially the need to belong. On the other hand, the model posits that there are individual differences in the need to belong and these differences may play an important role on responses to ostracism. As the model suggests, being the target of ostracism leads to thwarting of the needs to control, self-esteem and meaningful existence and there are individual differences on those needs as well as the need to belong. According to the model, these individual differences may play an important role on determining the reactions to ostracism. Hence, when the target is informed that he/she is going to be ostracized, it seems important to find out whether the reactions to ostracism will vary in relation to one's level of need to belong.

In the light of the discussions above, in the current study we planned to examine whether being informed that one might be ostracized would make any difference on reactions to ostracism and also whether these reactions would vary in relation to the high or low need to belong.

Method

Participants

A total of 120 students from various departments of the Hacettepe University, enrolled in introductory psychology courses, volunteered to participate in the study for course credit. Since eleven participants who omitted some of the items in the dependent variable measures were dropped out of the study, the analyses were conducted on 109 participants (76 female and 33 male).

Instruments

Cyber-ball. A virtual ball tossing game developed by Williams, Cheung, and Choi (2000) was used which served to induce the ostracism manipulation. In the cyberball game, participants are made to believe that they

are going to play an online ball-tossing game with two other individuals who are logged in. The animated ball-toss game consisted of three icons representing the players one of which was the participant. The game proceeded between 30-50 throws. The ostracized participants received the ball less than did the control participants, usually getting only one or two tosses in the beginning of the game.

Cyber-Ball Scale. To measure the immediate reactions, a scale constructed by Williams et al (2000) and adapted to Turkish in another study by Yavuz, Abayhan, Kaya, Aydın, and Şahin (2008) was used. The scale was administered to the participants following the ostracism manipulation. The scale had a total of 15 items consisting of four filling items, two items measuring positive and two items for negative feelings and six items measuring the impressions of the participants about the group and one item asking whether they would like to play with the group in the future. Cronbach alpha coefficients for the current study were .91 for positive feelings, .75 for negative feelings and .83 for impressions about the group.

Need to Belong Scale. To measure the need to belong as an individual difference variable, a scale developed by Leary, Kelly, Cottrell, and Schreindorfer (2001) was adapted to Turkish by the authors of the present study. The scale consisted of 5-point Likert type 10 items. Cronbach alpha reliability coefficient of the Turkish version was calculated as .70. A median split on need to belong scores was used to classify participants as high or low in need to belong.

Need Satisfaction Scale. To explore the impact of ostracism on the target's four fundamental needs, Van Beest and Williams (2006) constructed the need satisfaction scale. The scale included 7-point Likert type 20 items. The scale was adapted to Turkish by the investigators of the present study; one item was discarded because of low item-total correlation. Cronbach alpha coefficients of the following subscales representing the needs to belong, self-esteem, control and meaningful existence were .91, .86, .84, and .88 respectively.

Design

The independent variables were the type of ostracism and need to belong. Type of ostracism was manipulated as informed ostracism; uninformed ostracism and inclusion (control). The need to belong variable was dichotomized into high and low need to belong.

Dependent variables included positive and negative affect, fulfillment level of the needs to belong, control, self-esteem and meaningful existence and the impressions about the group. A 2 (high vs. low need to belong) x 3 (informed ostracism; uninformed ostracism; inclusion) between subject design was employed.

Procedure

The need to belong scale was administered to the students during a class session of the various introductory psychology courses. Then the instructors in each course asked the students if they would like to take part in a social psychology experiment and recorded the names of the students who volunteered.

When participants arrived the laboratory, they learned that they would be participating in a study which examined mental visualization. Participants were told that they would be playing a virtual ball-toss game with three other online players from other universities (the other players were actually computer programmed confederate players). Participants were instructed to mentally visualize the entire experience (e.g., what others looked like, where they were playing, how was the weather) and not to attend to the number of tosses they received. In the informed ostracized condition, the participants were told that the player number 1, would receive only one or two tosses during the whole session.

Results

Manipulation Checks

Participants were asked to estimate the percentage of the tosses that they had received. Results showed that main effect of ostracism on the estimation of the percentage of tosses was significant, ($F_{2,89} = 30.1, p < .001, \eta^2 = .40$). Participants in the inclusion condition estimated higher percentage of throws than the informed and uninformed ostracism conditions.

Reactions to Informed and Uninformed Ostracism

A 3 (Ostracism Type) x 2 (High and Low Belonging Need) MANOVA was performed for every dependent variable group. Multiple comparisons were done by conducting Scheffé.

Affective Reactions and Ostracism. Results of the MANOVA indicated that only main effect of ostracism type was significant ($\lambda = .73, F_{5,103} = 4.16, p < .001, \eta^2 = .14$). Univariate variance analysis showed that ($F_{2,106} = 16.42, p < .001, \eta^2 = .24$) both the informed ($M = 3.17, S = 1.87$) and uninformed ostracized ($M = 2.64, S = 1.67$) participants had lower positive affect than the included ones ($M = 4.81, S = 1.59$). On the other hand, informed and uninformed ostracism conditions were not significantly different. Uninformed ostracized participants ($M = 3.04, S = 1.85$) showed a marginally significant higher level of negative affect than the included ones ($M = 2.03, S = 1.51$); $F_{2,106} = 3.41, p < .055, \eta^2 = .06$. Informed ostracized participants ($M = 2.79, S = 1.81$) were not significantly different on negative affect from other conditions.

Need Satisfaction and Ostracism. Results of the MANOVA revealed that only main effect of ostracism

type was significant ($\lambda = .61, F_{5,103} = 6.92, p < .001, \eta^2 = .22$). Univariate variance analysis showed that both the informed and uninformed ostracized participants had significantly lower belonging ($F_{2,106} = 26.97, p < .001, \eta^2 = .34$), control ($F_{2,106} = 20.15, p < .001, \eta^2 = .27$) and meaningful existence ($F_{2,106} = 17.25, p < .001, \eta^2 = .25$) need satisfactions than the included participants. And there were no significant differences between the informed and uninformed ostracism conditions. Informed and uninformed ostracized participants had also lower self esteem need satisfaction in comparison to the included ones ($F_{2,106} = 12.88, p < .001, \eta^2 = .19$). On the other hand, informed ostracized participants had significantly higher self-esteem need satisfaction ($M = 4.91, S = 1.51$), than the uninformed ostracized participants ($M = 4.10, S = 1.37$).

Impressions About the Group and Ostracism. As in other dependent variables only included participants differentiated from both the informed and uninformed ostracized participants by having higher means in positive impressions about the group ($F_{2,106} = 12.13, p < .001, \eta^2 = .19$). There was neither significant main nor interaction effects on negative impressions about the group

Discussion

The focus of the study presented here was to examine whether being informed in advance that they were going to be ostracized would induce differentiated reactions than being ostracized without being informed and than being included. It was also questioned whether degree of the need to belong would qualify the effects of informed and uninformed ostracism.

Results indicated that there were no differences between the effects of informed and uninformed ostracism on positive and negative affect, satisfaction of the need to belong, need to control and meaningful existence and positive and negative impressions about the group. The only significant finding was that informed-ostracized participants had higher satisfaction of self-esteem than the non-informed ones. Hence, the results seem to imply that the impact of being ostracized is so powerful that it would have its destructive consequences regardless of having or lacking knowledge of ostracism in advance. Furthermore, the results are also congruent with Williams's model that in the immediate stage, reactions to ostracism are reflexive; are not influenced by situational factors. (Williams, 2001; 2007; 2009). This view was supported by the results of many studies (Gonsalkorale & Williams, 2007; Maner et al., 2007; Mendes et al., 2008).

On the other hand, the self-esteem of the non-informed ostracized participants was more threatened than the informed ones. Sociometer theory (Leary et al., 1995;

2000), can account this finding which seems to be inconsistent with the other findings. The theory posits that self-esteem functions as a signal of the degree to which the person feels accepted or rejected by other people. When a person experiences rejections from others, his/her self-esteem drops, which motivates the person to restore his/her social status. Hence, feelings of self-esteem may function as a 'sociometer' that helps an individual to keep track of his/her social standing. In the present study, knowledge of the participants that they might be ostracized replaces the signaling function of self-esteem; therefore, since there was no need to warn the person whose self-esteem was higher in the informed condition than the uninformed one.

Both the informed and uninformed ostracized participants reported that they experienced less positive feelings; less fulfillment of the needs to belong, control and meaningful existence and had less positive impressions about the group they played cyberball. Results indicating that ostracized participants whether informed or uninformed displayed more negative reactions than the included participants support Williams' model that in the first stage the immediate reactions are not influenced by the situational factors. These findings are also congruent with the results of the studies in the literature (e.g., Bernstein et al., 2008; Leary, Koch, & Hechenbleiker, 2001; Twenge et al., 2003; Williams et al., 2000; Zadro et al., 2004).

On the other hand, informed and included participants did not differentiate in negative feelings. The present finding can be accounted in two ways. The re-

searchers (Eisenger & Liberman, 2005; MacDonald & Leary, 2005) who explain the negative feelings to being ostracized within the evolutionary perspective assert that these feelings have a warning function. Hence the participants who knew in advance that they might be ostracized, there was no need of the negative feelings to warn them. The second explanation could be within the context of the method of the present study. The experimenter's informing that they might be ostracized can evoke a demand characteristic and therefore the participants might have reported less negative feelings than they actually experienced because of social desirability.

The impact of the high and low need to belong on the immediate responses to ostracism was not significant. Williams and Zadro (2005) suggested that the responses to ostracism could not be qualified by high and low need to belong. Results of the present study confirmed the general trend in the literature.

One of the important limitations of the study was to use one control group which was an inclusion group. By utilizing another control group where the participants informed that they could be ostracized but not experience it could have been increased the robustness of the findings. Also replication of the study in a face to face interaction situations in addition to virtual settings would increase the verification of the findings.

To our knowledge, the current study being the first laboratory experiment conducted on ostracism in Turkey, may be considered as important in motivating further studies on ostracism.